

Ympäristöterveydenhuollon väliraportointi 2025

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 11.09.2025
6725/11.06.00/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

ympäristöterveyspäällikkö Tarja Hartikainen, puh. 044 718 2272

ympäristöjohtaja Tanja Ahonen, puh. 044 718 2141

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

ympäristöjohtaja Tanja Ahonen

Lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Selostus

Ympäristöterveydenhuollon toiminnan väliarviointi 2025:

Aluehallintovirasto on antanut arviointiraportit elintarvikevalvonnasta ja terveydensuojelusta

Raportit koskevat vuotta 2024 ja ne ovat tämän toiminnan väliarvioinnin liitteenä.

Itä-Suomen aluehallintoviraston VASU-raportti vuodelta 2024 (elintarvikevalvonta, 31.3.2025)
Elintarvikevalvonnan osalta Kuopiossa on alueen paras tarkastuskattavuus ja Kuopiossa tehtiin eniten tarkastuksia suhteessa käytettyihin resursseihin (100 tarkastusta/vuosi tarkastajaa kohden).

”Kuopio raportoi jo kolmatta vuotta peräkkäin epidemiaepäilyilmoitusten suuresta määrästä (170). Ne eivät johtaneet RYMY-ilmoituksen tekemiseen mutta niiden selvittäminen vei paljon työaikaa valvojilta. Yhtenä syynä ilmoitusten lisääntyneeseen määrään lienee Vati-järjestelmään linkitetyn sairastumis- ja haittaepäilyilmoituksen käyttöönotto.”

Valvonnan toteutumisen arviointi terveydensuojelun Vati-tietojen perusteella, Kuopion kaupunki ympäristöterveydenhuolto (3.7.2025)

Terveydensuojelussa AVI kiinnitti huomiota valvontarekisterin tietojen ajantasaisuuteen.

Valvontatietorekisteristä on poistettu valvonnan piiriin kuulumattomia kohteita. Tarkastuksia suunnataan riskinarvioinnin perusteella suuremman riskin kohteisiin ja esim. ihonkäsittelyssä priorisoidaan uudet aloittavat kohteet.

Lainsäädännöstä tulleita muutoksia 2025

Terveydensuojeluviranomaiselle oikeus antaa vaaratiedote (1.5.2025 alkaen, delegoitu ympäristöterveyspäällikölle ja elintarviketarkastajalle 1.6.2025 alkaen).

Savuttomiin nikotiinituotteisiin liittyvä tupakkalain muutos tuli voimaan 1.8.2025. Nikotiinipussit tulivat tupakkalainsäädännön ja siihen liittyvän valvonnan piiriin.

Yleinen toiminta

- Ympäristöterveyden työmäärä ja tiimien toiminta jatkuu normaalina
- Yksi eläköityminen, virka täytetty uudelleen. Kaksi kesäharjoittelijaa, kaksi eläinlääkäriopiskelijaa tutustumassa
- Kehitetty edelleen laatujärjestelmää, integroituu hyvin kaupungin laatujärjestelmään. Tietosuojan vaikutusten arviointi tehty.
- Asiakaspalautekyselyä jatkettu (tehty 2024 alusta saakka)
- Valvonnan perusmaksut ja tupakan myyntilupien vuotuiset valvontamaksut laskutettiin tavoitteiden mukaisesti alkuvuodesta.
- Aktiivisesti mukana kansallisen valvontatietojärjestelmän (VATI) kehittämisessä. Rahoitamme kehitystä (3681 €/vuosi), olemme mukana rahoitusryhmän lisäksi ohjaus- ja kehittämisryhmässä.
- Järjestetty Pohjois-Savossa siivottomia asuntoja koskeva viranomaisyhteistyö palaveri Pohjois-Savon toimijoiden kesken toukokuussa 2025 (sos.toimi, pela, terveydensuojelu, eläinsuojelu)
- Jatkettu ympäristöterveydenhuollon blogeja
 - [Ympäristöterveydenhuollon blogi: Ravintolisien monenlainen markkinointi - Kuopio](#)
 - [Ympäristöterveydenhuollon blogi: Koska olet viimeksi kurkannut kaivoosi? - Kuopio](#)
- Tiedotteita
 - [Ruokavirasto varoittaa puutarhatöihin liittyvästä legionellariskistä - Kuopio](#)
 - Elintarvikevalvonnan tiedotteet valmistajille, tarjoilupaikoille ja myymälöille maaliskuusta huhtikuuta 2025.
- Jatkettu someviestintää ympäristö ja rakentaminen kanavissa (Instagram ja Facebook)
- Annettu pyydettyjä lausuntoja sekä rakennusvalvontaan teknisessä tarkastusryhmässä
- Ympäristöterveydenhuolto aktiivisesti mukana Kestävät viranomaistoiminnot 2030 hankkeessa.
- Yhteistyötä Pohjois-Savon SOTE HVA:n kanssa varautumiseen liittyen.
- Epidemiaselvitystyöryhmä kokoontunut 2 kertaa alkuvuodesta
- Osallistuttu häiriötilanneharjoituksiin: PAPU 2025 sekä ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen häiriötilanneharjoitukseen.
- Juankoskella oli talousveden häiriötilanne, jossa havaittiin enterokokkeja verkostovedessä ja Kuopion terveydensuojeluviranomaisen antama keittokehotus oli päällä 6.2.-21.2.2025. Selkeää syytä ei löydetty. [J uomaveden keittokehotus päättyy koko Juankosken alueella - Kuopio](#) (useita tiedotteita häiriötilanteesta)
- Koillis-Savon vedenjakelualueella häiriötilanne, joka ylsi myös Kuopion valvonta-alueelle. Johtui todennäköisesti virheellisestä näytteenotosta. Siilinjärven ympäristöterveys huolehti tiedottamisesta. [HÄIRIÖTIEDOTE: Veden keittokehotus päätynyt Muuruveden taajamassa - Kuopio](#) (2 tiedotetta)
- Karttula-Petäisenpään alueella mikrobiologisia ongelmia raakavedessä (8/2025), UV-toimi, raakavesilähdettä vaihdettiin -> häiriötilanne vältettiin ennakoivalvonnalla ja varautumisella
- Nepalilainen ravintola Mandala ruokamyrkytys-epidemiaepäily (5/2025). Yhteensä kahdeksan sairastunutta kahtena peräkkäisenä päivänä. Tehty RYMY-ilmoitus ja -selvitysraportti THL:n järjestelmään. Ravintolan tarkastuksen sekä elintarvike- ja humaninäytetutosten

perustella elintarvikevälikkeistä epidemiaa kyseisestä ravintolaruokailusta ei voida osoittaa. Oireiden ja taustatietojen perusteella elintarvikevälikkeistä sairastumista voidaan kuitenkin pitää mahdollisena. Yhteistyö tartuntatautivastaanoton kanssa oli sujuvaa.

Ensimmäinen vuosi ympäristöterveydenhuollon suunnitelmakautta 2025–2028.

ELINTARVIKEVALVONTA

Koko elintarvikevalvonnan osalta ollaan puolella välissä. Uusintatarkastuksia tehty suhteessa enemmän kuin aikaisempina vuosina (253 tarkastusta, 45 uusintaa). 83 ruokamyrkytyspäilyilmoitusta käsitelty. Seurattu jään valmistusta viimevuotisen jääpalaprojektin jatkeeksi. Kuopiossa paljon valvottavia tapahtumia. Kontaktimateriaalivalvontasopimusta NetFoodlabin kanssa jatkettu.

TERVEYDENSUOJELU

Terveydensuojelulain uudistus etenee ja Kuopiosta on oltu aktiivisesti mukana. Säännöllisen valvonnan kohteita priorisoitu riskinarvioinnin perusteella. Esim. ihonkäsittelyn osalta priorisoidaan aloittavien kohteiden tarkastukset ja jatkovalvontaa tehdään valitusten tai kohonneen riskin perusteella. Kohteista otetaan pintapuhtausnäytteitä, näytetikkua myös asiakkaisen käyttöön. Tehty yhteistyötä Tukesin kanssa. Melumittausten osalta vahvistettu osaamista entisestään ja osallistutaan täydennyskoulutuksen antamiseen. Asuntojen terveyshaittaepäilyt selvitetään ilman viivettä. Kuopion ympäristöterveys järjesti siivottomia asuntoja koskevan yhteistyöseminarin, jossa tiivistetään alueellista yhteistyötä. Kuopiossa on 54 vedenjakelualueita. Talous- ja uimavesivalvontaa on tehty suunnitelman mukaisesti. Kesätyöntekijän työpanos koetaan välttämättömänä. Vesilaitosten osalta päivitetty riskienhallintasuunnitelmia ja tarkistettu valvontatutkimusohjelmia

- Riskienhallintasuunnitelmista (WSP) 85 % päivitetty, osa valmistumassa ja muutaman osuuskunnan osalta vielä avoinna.
- Valvontatutkimusohjelmista (VTO) 100 % päivitetty.
- suurella osalla laitoksia on varautumissuunnitelma olemassa

Kuopion alueella ollut alkuvuodesta yksi pitkäkestoinen legionellatapaus, joka on saatu päätökseen.

TUPAKKAVALVONTA

Tupakan myyntilupien valvonta tehty suunnitelman mukaisesti. Nikotiinipussit tulivat tupakkalainsäädännön ja valvonnan piiriin. Nikotiinipussien myyntilupa haettava kunnalta. Jos toimijalla on jo myynnissä tupakkalain mukaisia tuotteita riittää 31.10.2025 mennessä tehty ilmoitus nikotiinipussien myynnistä. Tämän jälkeen on haettava erillisitä myyntilupaa. Alkuvuodesta annettu viiteen taloyhtiöön parveketupakointikiellot, neljä käsittelyssä.

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

Siilinjärvi vastaa edelleen eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelmista, valvontatehtävien järjestämisestä, pääosin myös eläinlääkäripraktiikasta ja suurelainten päivystyksestä (Tervo Karttulan alueella). Lausunto uudesta eläinlääkintähuollon valtakunnallisesta valvontasuunnitelmasta annettu Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan yhteisenä lausuntona. Pieneläinpäivystys Kuopioon ja Siilinjärven alueelle ostetaan Evidensialta. Sopimuksen optiovuodet 2026 ja 2027 otettiin käyttöön. Parhaillaan selvitetään Pohjois-Savon kuntien

välistä yhteistyötä eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä tulevaisuudessa kuntien yhteisenä toimintana.

Siilinjärven ympäristöterveyspalvelut on toteuttanut uuden eläinlääkintähuoltolain edellyttämän kyselyn, jolla kartoitetaan alueellista eläinlääkintäpalveluiden markkinatilannetta. Kysely kattoi myös Kuopion alueen. Selvityksen pohjalta eläinlääkintähuoltoa järjestävä taho tekee valinnan palvelujensa laajuudesta ja järjestämistavasta, jolla lain vaatimat yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut turvataan alueella. Kysely lähetettiin alueella toimiville eläinlääkäripalveluja tuottaville yrityksille ja ammatinharjoittajille. Vastausten perusteella pääsääntöisesti kunnan järjestämää eläinlääkintähuoltoa ei nähdä kilpailevana palveluntuottajana toimijakentässä. Yli puolet (64,5%) kyselyyn vastanneista koki kunnan järjestämän palvelun tukevan omaa toimintaa. Suurin osa kyselyyn vastanneista ei suunnitellut muutoksia palveluvalikoimaan tai aukioloaikoihin. Kaksi toimijaa ilmoitti kiinnostuksensa osallistua pieneläinpäivystyksen kilpailutukseen, mikäli sellainen järjestettäisiin.

LÖYTÖELÄIMET

Löytöeläinpalvelun järjestäminen on kunnan vastuulle kuuluva velvollisuus, ei kuulu lakisääteiseen ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuteen. Siilinjärven yhteistoiminta-alue, Kuopio ja Leppävirta kilpailuttivat löytöeläinpalvelun järjestämisen 2023. Palvelun tuottajaksi valikoitui Takter Oy. Kahden vuoden toiminnan jälkeen sopimus Takterin kanssa on sovittu muutettavan toistaiseksi voimassaolevaksi vuoden 2026 alusta.

VAHINKO- JA TUHOELÄIMET

Kuntalaisten rottayhteydenottojen määrä on edelleen selvästi korkeampi kuin 2010-luvulla. 2010-luvulla tällaisia rottayhteydenottoja tuli vain noin 5...10 kpl / vuosi. Vuosina 2022–2023 kuntalaisyhteydenottoja tuli noin 90...100 kpl / vuosi. Vuonna 2024 noin 45 kpl, joka todennäköisesti johtui poikkeavan kylmästä edeltävästä talvesta. Vuonna 2025 yhteydenottoja on tullut 2.9. mennessä 62 kpl. Kuntalaisten ja yritysten neuvonta ja tarvittaessa myös valvonta rotta-asioissa työllistää edelleen selvästi aiempaa enemmän. Asiasta on oltu myös mediassa.

Paperitoukkia koskevien kuntalais- ja yritysyhteydenottojen määrä on lisääntynyt muutaman viime vuoden aikana. Muutoin haittaeläin- ja hyönteisasioissa ei ole havaittu erityisiä muutoksia.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosäätö 2140/2025 9 § ja 34 §

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi tehdään valvontasuunnitelman päivittämisen ja toteuman arvioinnin yhteydessä vuosittain.

Liitteet

ISAVI_VASU_raportti_2024_LOPULLINEN
Ajo-raportti Kuopio_isavi 2025 ALLEKIRJOITETTU

